

Zet ChatGPT onze (onderwijs)wereld op de kop?

Hoe om te gaan met deze intrigerende nieuwe chatbot?

De kranten staan er de laatste weken bol van en ook een rondje langs de velden leert: weinig studenten maken hun opdrachten nog zonder ChatGPT te raadplegen. Krap twee maanden geleden werd de chatbot gelanceerd en nu al is er wereldwijd geen student meer te vinden die ChatGPT niet kent. Australische universiteiten passen hun examenprocessen aan, in New York is ChatGPT verboden. En dan rijst natuurlijk de vraag: wat moeten wij hiermee?

Ook vanuit scholen krijgen we deze vraag. Hoe spelen we als docent in op deze ontwikkelingen? SPL, wat is jullie visie op ChatGPT?

Fascinerende chatbot

Voor wie de chatbot nog niet geprobeerd heeft, ChatGPT is een fascinerende chatbot, eentje die zijn gelijke niet kent. Je stelt een vraag of geeft een opdracht, dat kan van alles zijn, en binnen luttele seconden typt ChatGPT een mooie uitwerking. Ben je niet helemaal tevreden over het resultaat? Dan vraag je de chatbot simpelweg om de tekst te herschrijven naar bijvoorbeeld een andere stijl, lengte of inhoud.

Heel handig

Het mooie, vinden de studenten, is dat de teksten uniek zijn. Geen plagiaatscanner die spot dat ze door een robot gegenereerd zijn. En de teksten zijn zo natuurlijk geschreven dat het ook voor docenten nagenoeg onmogelijk is om de authenticiteit in twijfel te trekken. Heel handig.

Maar, zo vragen docenten en onderwijskundigen zich af, komt het nog wel goed met deze studenten? Leren ze nog wel analyseren, redeneren, deduceren en schrijven? Lost de tool niet te veel voor ze op?

Hoe nu verder?

Ook wij vroegen ons dat af. Welke gevolgen heeft de ChatGPT voor de waarde van het diploma? Moeten we Australië en Amerika volgen in het nemen van rigoureuze stappen?

Voordat we deze stappen overhaast nemen, duiken we graag eerst verder in de stof. Om te beginnen vroegen we ChatGPT wat hij er zelf van vond. Wel zo fair. Binnen enkele seconden kregen we antwoord. De chatbot verzekerde ons in mooi geformuleerde zinnen dat docenten nooit overbodig worden en dat vaardigheden van studenten zeker niet zouden lijden onder de software. ChatGPT ziet zichzelf vooral als een hulpmiddel om het leren en onderwijzen efficiënter te maken.

‘Het grotere belang is dat studenten voorbereid zijn op de nieuwe werkelijkheid.’

*Jan Riezebos, hoogleraar
Onderwijsinnovaties
Rijksuniversiteit Groningen*

Omarmen

Dat is fijn, maar we zijn nog niet helemaal gerustgesteld. ChatGPT is natuurlijk een bron uit de categorie wc-eend. Daarom raadpleegden we ook Jan Riezebos, hoogleraar onderwijsinnovatie aan de Rijkuniversiteit van Groningen. Hij volgt met interesse de ontwikkelingen rondom ChatGPT.

Riezebos ziet op dit moment in de onderwijswereld vooral een defensieve, conservatieve reactie. Hij zou er echter juist voor willen pleiten om de ontwikkeling te omarmen. Om de omslag te maken van misbruik naar gebruik. Het is de toekomst. Natuurlijk moeten we ervoor zorgen dat we onze diploma's uitreiken aan studenten die voldoen aan de eisen. Maar het grotere belang is dat studenten voorbereid zijn op de nieuwe werkelijkheid. Studenten gaan hoe dan ook gebruikmaken van tools als ChatGPT. Ook na hun studie, in hun werkzame leven. Riezebos maakt een vergelijking met de rekenmachine. We gaan nu ook niet meer hoofdrekenen. Maar we moeten het wel leren. De tools kunnen ons steeds meer werk uit handen nemen.

En dat is natuurlijk waar. Deze ontwikkelingen horen bij de nieuwe werkelijkheid. Ze negeren, is geen optie. We moeten van misbruik naar gebruik. Wel leidt dit tot een nieuwe vraag: hoe doen we dat, ChatGPT omarmen?

Uitdaging

De uitdaging zit er volgens Riezebos in dat we het onderwijs zo aanpassen dat we studenten leren te werken met dergelijke tools. Dus dat de studenten de uitkomsten ervan op waarde leren schatten en kritisch kunnen bekijken. Zo leren studenten de nieuwe technologie in te zetten op een manier waar ze wat aan hebben, van leren, waar de resultaten beter van worden.

Volgens Riezebos kunnen we dat op meerdere manieren doen. Allereerst is het goed om de studenten te coachen in het gebruik van de software, bijvoorbeeld door tools als ChatGPT te integreren in de opdrachten.

Laat bijvoorbeeld eens een feitencheck uitvoeren. De software maakt namelijk verbindingen die niet altijd op feiten gebaseerd zijn, zo legt hij uit. Soms gaat de software bijvoorbeeld extrapoleren. Een mooie opdracht zou kunnen zijn om een tekst die door ChatGPT gegenereerd is te controleren op juistheid. Welke conclusies zijn getrokken die niet kloppen met wat bekend is?

Wat je ook kunt doen, is ChatGPT vragen om feedback te geven op een tekst die een student zelf heeft geschreven. Past het taalgebruik bij de doelgroep? Welke verbeteringsuggesties heeft ChatGPT? Of, ook een leuke opdracht, laat een tekst herschrijven door ChatGPT. Je zou vervolgens kunnen laten vergelijken: hoe lang zijn de zinnen, hoe moeilijk zijn de woorden?

Leerproces verbeteren

Riezebos raadt daarnaast aan om de technologie te gebruiken om het leerproces van de studenten te verbeteren. Vooral in de eerste fase van feedback kan AI (kunstmatige intelligentie) een zinvolle rol spelen. Tools als ChatGPT, TrainTool en Perusall zijn steeds beter in staat om een eerste check te doen: zijn alle onderdelen aanwezig, is de spelling juist, hoe goed is een tekst gelezen, welke interactie is er met medestudenten geweest? De docent komt vervolgens om de hoek kijken bij het hogere abstractieniveau. Hij heeft dan alvast informatie over zaken als wat goed ging, waar discussie over was, wat extra aandacht behoefte.

Ook de docent komt er dus niet onderuit volgens Riezebos. Hij zal zich de nieuwe technieken eigen moeten maken. En dat is volgens hem alleen maar mooi. Tools als ChatGPT zullen niet hele processen overnemen, maar kunnen wel een hulpmiddel zijn bij het beter en efficiënter geven van onderwijs.

En daarmee zijn we terug bij waar we begonnen. De conclusie van ChatGPT is, eerlijk is eerlijk, verrassend identiek aan die van de expert. Dat moeten we hem nageven.